การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์

Title : The Development of Emergency Medical Service Units in Local Administrative Organization in Kalasin province

ชื่อ นางกันติมาภรณ์ วิวัฒน์ตระกูล[1] นายสมพงษ์ โสระเสริฐ [2] น.ส.นงนุช โนนศรีชัย[3] น.ส.สะใบ โกษารักษ์ [4] จ่าเอกยุทธพงษ์ เข็มลา [5] นางจริยา พันธ์โสภณ [6]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ 3) เพื่อประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชากร คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 162 แห่ง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 486 คน โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามาเน สร้างแบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์กระทำโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างโดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยนำรูปแบบการพัฒนาไปผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 20 คน ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ใช้การประชุมกลุ่มย่อย เพื่อร่วมกันวิพากษ์รูปแบบการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำเสนอผลการเสนอแนะในการประชุมกลุ่มย่อยของตนเอง แล้วมาสรุปและอภิปรายผลทั้งหมดในที่ประชุมใหญ่ แล้วนำผลการเสนอแนะมาปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สมบูรณ์ขึ้น ระยะที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับกลุ่มทดลองจำนวน 5 หน่วย โดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงาน ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ Wilcoxson Signed Rank Test ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเรียงลำดับจากสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลกรและทีมงาน (PCM) ปัจจัยด้านการพัฒนาระบบงาน (STF) ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนา ผลการดำเนินงานหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้กำหนดกิจกรรมในการพัฒนาหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 13 กิจกรรม

2.1 ด้านการพัฒนาบุคลากรและทีมงาน 6 กิจกรรม คือ ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการช่วยเหลือเบื้องต้น ณ จุดเกิดเหตุ การศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การฝึกปฏิบัติงานที่หน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ การซ้อมแผนรับอุบัติเหตุหมู่ของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับเครือข่าย การมีที่ปรึกษา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.2 ด้านการพัฒนาระบบงานมี 7 กิจกรรม ได้แก่ การจัดประชุมชี้แจงนโยบาย การกำหนดโครงสร้าง บทบาท หน้าที่ จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารและรับแจ้งเหตุ การประชุมคณะกรรมการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินสัญจร การนิเทศ ติดตามและประเมินผลงาน การสร้างแรงจูงใจ/ค่าตอบแทนและสวัสดิการ

3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ทำการทดลองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5 แห่ง โดยการเปรียบเทียบผลการออกปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ป่วยและคุณภาพการให้บริการกับผู้ป่วย ก่อนและหลังการปฏิบัติการ พบว่าผลการดำเนินงานและคุณภาพการให้บริการผู้ป่วยในพื้นที่รับผิดชอบก่อนทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมหลังการทดลองสูงกว่า ผลการดำเนินงานโดยรวมก่อนการทดลอง ซึ่งหมายความว่า ผลการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มทดลอง มีผลการดำเนินงานดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่า หลังจากหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 5 แห่ง ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองได้นำรูปแบบการพัฒนาผลการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองใช้แล้ว ทำให้ผลการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีขึ้น

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

---

1).พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษโรงพยาบาลกาฬสินธุ์2).พยาบาลวิชาชีพชำนาญการโรงพยาบาลกาฬสินธุ์3)พยาบาลวิชาชีพชำนาญการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ 4).พยาบาลวิชาชีพชำนาญการโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ 5).เจ้าพนักงานกู้ชีพเทศบาลห้วยโพธิ์ 6). พยาบาลวิชาชีพชำนาญการโรงพยาบาลกาฬสินธุ์

บทนำ

ผู้ป่วยฉุกเฉินซึ่งได้รับบาดเจ็บหรือมีอาการป่วยกะทันหัน ซึ่งเป็นภยันตรายต่อการดำรงชีวิตหรือการทำงานของอวัยวะสำคัญ จำเป็นต้องได้รับการประเมิน การจัดการและการบำบัดรักษาอย่างทันท่วงทีเพื่อป้องกันการเสียชีวิตหรือการรุนแรงขึ้นของการบาดเจ็บหรืออาการป่วยนั้น (ราชกิจจานุเบกษา พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พุทธศักราช 2551.:2) ผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินจะเสียโอกาสในการอยู่รอดทุกนาทีที่ผ่านไป การลำเลียงขนย้ายผู้ป่วยที่ไม่เหมาะสมทำอันตรายซ้ำให้แก่ผู้บาดเจ็บ และยังมีหลักฐานแน่ชัดว่าการนำส่งโรงพยาบาลที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดผลเสียแก่ ผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินได้อย่างมากอีกด้วย ความพยายามในการจัดระบบบริการที่เหมาะสมจึงได้เกิดขึ้นเรื่อยมาในอดีตเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าว นอกจากนี้หากผู้ป่วยฉุกเฉินไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงทีและถูกต้องตามหลักวิชาแล้วย่อมส่งผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมต่อทั้งตัวผู้ป่วยเอง ไม่ว่าจะเป็นการเสียชีวิต พิการ ทุพพลภาพ รวมไปถึงการต้องออกจากงานหรือเปลี่ยนไปทำงานอื่นที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายที่ได้รับผลกระทบจากความเจ็บป่วยนั้น ส่วนญาติพี่น้องหรือครอบครัวก็ย่อมได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการเสียเวลา เสียค่าใช้จ่าย หรือแม้แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นทางจิตใจก็ย่อมส่งผลต่อบุคคลเหล่านั้นอย่างปฏิเสธไม่ได้ (สำนักงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน. 2551 : 20)

กระทรวงสาธารณสุขบรรจุการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) มีสาระสำคัญ คือ การกำหนดให้มีการจัดตั้งและพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในทุกจังหวัด แต่ก็ยังเน้นเฉพาะความสามารถในการจัดหน่วยบริการมากกว่าการจัดระบบบริการ ซึ่งส่งผลให้โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลชุมชนสามารถจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการการแพทย์ฉุกเฉิน (หน่วยกู้ชีพ) ได้และเน้นการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอุบัติเหตุเป็นหลัก (สำนักงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน. 2551 : 42)

ต่อมากระทรวงสาธารณสุขประกาศให้การพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินเป็นนโยบายหลัก (1 ใน 4 ประการ) ของกระทรวงฯ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) โดยกำหนดแผนพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินให้ลงไปสู่ระดับชุมชน เน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมและมีความครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ สามารถผลักดันให้เกิดกฎหมาย “พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พุทธศักราช 2551” พร้อมกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดเป้าหมายไว้ในปี พ.ศ. 2553 เพื่อให้เกิดหน่วยกู้ชีพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระจายครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทยภายใต้คำขวัญที่ว่า “1 ตำบล 1 ทีมกู้ชีพ” (วิทยา ชาติบัญชาชัย และคณะ. 2544 : 50)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหนึ่งในระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน เพราะเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชน มีภาระหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ทำให้เกิดการจัดตั้งกระบวนการทำงานเพื่อรองรับการกระจายอำนาจด้านการสาธารณสุขโดยเฉพาะการบริการด้านการแพทย์ฉุกเฉินในระดับท้องถิ่นให้สอดคล้องกับนโยบายและการดำเนินงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของกระทรวงสาธารณสุข ไม่ว่าจะเป็นการจัดหายานพาหนะและอุปกรณ์ช่วยชีวิตผู้ป่วยฉุกเฉิน การจัดสรรงบประมาณ การจัดหาและฝึกอบรมบุคลากร

เป็นต้น (วีระพรรณ สุพรรณไชยมาตย์ และคณะ. 2548 : 33)

จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นจังหวัดหนึ่งมีการดำเนินงานยุทธศาสตร์การแพทย์ฉุกเฉินมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ซึ่งจากสถิติของศูนย์นเรนทร กระทรวงสาธารณสุข พบว่าจังหวัดกาฬสินธุ์มีการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉินตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2551 กว่า 76,000 ครั้ง (วิทยา ชาติบัญชาชัย และคณะ. 2544 : 218) ในด้านการดำเนินงานบริการการแพทย์ฉุกเฉิน จังหวัดกาฬสินธุ์จัดตั้งสำนักงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินประจำจังหวัดขึ้นเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานบุคลากร รถพยาบาล อุปกรณ์ประจำรถพยาบาลและการขอขึ้นทะเบียนบริการเป็นเครือข่ายของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของจังหวัด ตลอดจนติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานโดยร่วมมือกับโรงพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินงานในปี 2550 ที่ผ่านมาพบว่าจังหวัดกาฬสินธุ์มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด 162 แห่ง มีการดำเนินการตามมาตรฐานที่กำหนดไว้และมีผลการดำเนินงานแล้วจำนวน 5 แห่ง ทั้งนี้ในจำนวนดังกล่าวมี 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ ได้รับรางวัลผลการดำเนินการยอดเยี่ยมระดับเขต ขณะเดียวกันก็มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการ แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกระบบตามมาตรฐานที่กำหนดไว้อีกจำนวน 26 แห่ง ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์ที่เหลืออีก 131 แห่งนั้น ยังอยู่ในระหว่างการเตรียมระบบงานเพื่อรองรับระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน

จากการติดตามการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินของจังหวัดกาฬสินธุ์พบว่ายังประสบปัญหาด้านงบประมาณ การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ จึงทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่มีการดำเนินงานโดย (1) สร้างรูปแบบของการดำเนินงานของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) นำไปทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว สามารถดำเนินงานได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดและยังสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในจังหวัดอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพ เกิดความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทำให้เกิดประสิทธิผลในการดำเนินงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิผล
3. เพื่อประเมินผลรูปแบบการดำเนินงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิผลซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นสมมติฐานเพื่อใช้ทดสอบความถูกต้องของทฤษฎีได้ว่า

1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ การวางยุทธศาสตร์ การให้ความสำคัญกับผู้ป่วย ชุมชนและเครือข่าย ข้อมูลสารสนเทศ การสื่อสารและเทคโนโลยี การให้ความสำคัญกับบุคลากรและทีมงาน และการบริหารจัดการกระบวนการหรือระบบงาน มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์

2. หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้ว ผลการดำเนินงานของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีผลการดำเนินงานดีขึ้น

วิธีการศึกษา

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Approach)

1. ประชากรและตัวแปรในการวิจัย

1.1 ประชากรวิจัยครั้งนี้มีหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นสมาชิกในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ทั้ง 162 แห่ง จำนวน 3,080 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อให้มีการกระจายของข้อมูล โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากรายชื่อ ผู้วิจัยใช้สูตรการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของยามาเน่ (Taro Yamane. 1973 : 727)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ตัวแปร 6 ตัวแปร คือ

1) ภาวะผู้นำ

2) การวางแผนยุทธศาสตร์

3) การให้ความสำคัญกับผู้ป่วย ชุมชนและเครือข่าย

4) ข้อมูลสารสนเทศ การสื่อสารและเทคโนโลยี

5) การมุ่งเน้นบุคลากรและทีมงาน

6) การบริหารจัดการกระบวนการหรือระบบงาน

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลการดำเนินงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน พิจารณาจากการออกให้บริการ การทบทวนความเหมาะสมหรือความก้าวหน้าของเป้าหมาย การแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ การนำข้อมูลมาปรับปรุงการบริหารจัดการ ตลอดจนปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์และสิ่งสนับสนุนระบบงาน การได้รับคำชมเชยและประกาศเกียรติคุณ และการยอมรับสนับสนุนจากประชาชนในชุมชนและเครือข่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วรรณกรรม ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่และบันทึกคะแนนแต่ละข้อในรูปแบบรหัส (Coding Form)

หลังจากนั้นนำข้อมูลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งซึ่งตอบแบบสองถาม 5 คน มารวมคะแนนแต่ละข้อแล้วหาค่าเฉลี่ยเพื่อเป็นตัวแทนคำตอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทดสอบสมมติฐานเชิงทฤษฎีชั่วคราวที่สร้างขึ้นก่อนการวิจัย

4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 สถิติวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (LISREL Analysis) และสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Correlation) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการดำเนินงานของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant .05) (Jokeskog, Karl G. and Sorbom. 1998 : 70)

ระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการดำเนินงานของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) ในระยะนี้ผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์มาจัดทำรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ บุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานในระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง กลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน นักวิชาการ ชุมชน ชาวบ้าน แพทย์และพยาบาลในโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้อง บุคลากรที่เกี่ยวข้องในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์แต่ละปัจจัยจากผลการวิจัยระยะที่ 1 พบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการพัฒนาการดำเนินงานในระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยจึงกำหนดรูปแบบพร้อมทั้งกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมในการดำเนินงานในระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นรูปแบบตัวอย่างในการพิจารณา จากนั้นจึง เปิดเวทีสาธารณะเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาดำเนินงานในระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกันเสวนาวิพากษ์รูปแบบการพัฒนา เพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาใช้กระบวนการระดมสมอง ของกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ยุทธศาสตร์ดำเนินงานในระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบนพื้นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องให้ทุกฝ่ายเข้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันพัฒนาเป็นกระบวนการทำให้เข้าใจศักยภาพและปัญหาที่แท้จริง พบแนวทางในการพัฒนาหรือการแก้ไขปัญหา สำหรับเป้าหมายในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานในระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบนพื้นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต้องเริ่มต้นจากการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ และกระบวนการจัดการ เพื่อวิพากษ์เสนอแนะรูปแบบการพัฒนา แล้วถอดข้อความจากแบบรวบรวมการวิพากษ์และข้อเสนอแนะ ที่ผู้ช่วยวิจัยได้จดบันทึกลงในแบบการวิพากษ์และข้อเสนอแนะ การบันทึกภาพและเสียงเวทีสาธารณะทุกเนื้อหา จากนั้นจึงนำไป

วิเคราะห์จากแบบรวบรวมการวิพากษ์และข้อเสนอแนะ โดยการถอดข้อความนำมาประกอบการเทียบเคียงบริบททางสังคม แล้วกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานในระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบนพื้นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจดบันทึกลงในแบบการวิพากษ์และข้อเสนอแนะ การบันทึกภาพและเสียงเวทีสาธารณะทุกเนื้อหา แล้วนำมาถอดข้อความ

ระยะที่ 3 เป็นการทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

1. กลุ่มทดลอง คือ พนักงานหน่วยกู้ชีพในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 5 แห่ง โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง และประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 5 แห่ง

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการดำเนินงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลการดำเนินงานในระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. การรวบรวมข้อมูล ใช้รูปแบบการพัฒนาที่สร้างขึ้นในระยะที่ 2 ทดลองใช้กับกลุ่มทดลองประมาณ 6 เดือน แล้วเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนดำเนินโครงการ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 แห่ง เป็น Pretest

ระยะที่ 2 ขณะดำเนินโครงการ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสังเกตอย่างมีส่วนร่วม

ระยะที่ 3 หลังดำเนินโครงการ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 แห่ง เป็น Posttest เปรียบเทียบผลก่อนและหลังการทดลองด้วย Wilcoxson Signed Rank test

ผลการศึกษา

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเรียงลำดับจากสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลกรและทีมงาน (PCM) ปัจจัยด้านการพัฒนาระบบงาน (STF) ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ตามการทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Peason correlation) จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาทดสอบคุณลักษณะของข้อมูลว่ามีการกระจายเป็นโค้งปกติหรือไม่โดยการใช้ค่าสถิติความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว พบว่า มีค่าไม่เกิน ±1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายอดของส่วนโค้งข้อมูลทั้งหมดมีการกระจายเป็นโค้งปกติ สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ได้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	ภาวะผู้นำ (LED)	แผนงาน (STP)	การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ (FOP)	สารสนเทศ/การสื่อสารและเทคโนโลยี (INA)	บุคลากรและทีมงาน(PCM)	ระบบงาน (STF)	ผลสำเร็จในการดำเนินงาน (OPE)
LED	1.000						
STP	.020*	1.000					
FOP	.017*	.031*	1.000				
INA	.036*	.034*	.030*	1.000			
PCM	.100*	.081*	.060*	.053*	1.000		
STF	.029*	.050*	.042*	.071*	.047*	1.000	
OPE	.012*	.060*	.035*	.062*	.072*	.051*	1.000

*P<0.05

จากตารางที่ 1 พบว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระที่เป็นตัวพยากรณ์ด้วยกันทั้ง 6 ตัวแปร รวมทั้งหมด 21 ค่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกือบหมดทุกค่า ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .012 ถึง .100 เป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันที่มีค่าสูงสุดคือ ด้านภาวะผู้นำ (LED) และ การพัฒนาบุคลากรและทีมงาน (PCM) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีค่าต่ำสุดคือ ด้านภาวะผู้นำ (LED) กับการให้ความสำคัญกับผู้ป่วย ชุมชนและเครือข่าย (FOP)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 6 ตัว กับตัวแปรตามซึ่งเป็นตัวแปรเกณฑ์ พบว่า มีค่าตั้งแต่ .012 - .072 และตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ รองลงมาคือด้านการพัฒนาบุคลากรและทีมงาน ส่วนตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ การให้ความสำคัญกับผู้ป่วย ชุมชนและเครือข่าย

1. ผลการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์

ในทางปฏิบัติจริงการตรวจความตรงและการปรับแบบจำลองจะดำเนินการติดต่อกันไป จนกว่าแบบจำลองจะมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และค่าดัชนีวัดความกลมกลืนทุกค่าอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดจากการทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าสถิติที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ χ^2 = 4.41, df = 5, p-value = 0.49194, GFI = 1.00 AGFI = 0.99, RMSEA = 0.00 RMR = 0.017 CN = 1977.42 สรุปว่า แบบจำลองสมมติฐานการวิจัยกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากผลการทดสอบเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดทุกค่า ซึ่งแสดงว่าตัวแบบหรือทฤษฎีชั่วคราวหรือสมมติฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์จึงสามารถนำไปอธิบายปรากฏการณ์ของผลการดำเนินงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกาฬสินธุ์ได้

1.1 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนา ผลการดำเนินงานหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้กำหนดกิจกรรมในการพัฒนาหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 16 กิจกรรม ประกอบไปด้วย

1.1.1 ด้านการพัฒนาบุคลากรและทีมงาน 6 กิจกรรม คือ ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการช่วยเหลือเบื้องต้น ณ จุดเกิดเหตุ การศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การฝึกปฏิบัติงานที่หน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ การซ้อมแผนรับอุบัติเหตุหมู่ของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับเครือข่าย การมีที่ปรึกษา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1.1.2 ด้านการพัฒนาระบบงานมี 10 กิจกรรม ได้แก่ การจัดประชุมชี้แจงนโยบาย การกำหนดโครงสร้าง บทบาท หน้าที่ จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์ การสื่อสารและรับแจ้งเหตุ การประชุมคณะกรรมการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินสัญจร การนิเทศ ติดตามและประเมินผลงาน การสร้างแรงจูงใจ/ค่าตอบแทนและสวัสดิการ

2. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ทำการทดลองกับหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5 แห่ง โดยการเปรียบเทียบผลการออกปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ป่วยและคุณภาพการให้บริการกับผู้ป่วย ก่อนและหลังการปฏิบัติการหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าผลการดำเนินงานและคุณภาพการให้บริการผู้ป่วยในพื้นที่รับผิดชอบก่อนทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมหลังการทดลองสูงกว่า ผลการดำเนินงานโดยรวมก่อนการทดลอง ซึ่งหมายความว่า ผลการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มทดลอง มีผลการดำเนินงานดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 2-6 ต่อไปนี้ จึงสรุปได้ว่า หลังจากหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 5 แห่ง ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองได้นำรูปแบบการพัฒนาผลการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินใน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองใช้แล้ว ทำให้ผลการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีขึ้น

ตารางที่ 2 ความแตกต่างของจำนวนครั้งในการออกให้บริการ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จำนวนครั้งในการออกให้บริการ	**N**	$\overline{X}$	**S.D.**	**Z**	**p**
Pretest	5	6.32	3.83	-2.023	0.043*
Postest	5	87.4	6.02		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ความแตกต่างของระยะเวลาการออกให้บริการ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระยะเวลาการออกให้บริการ	**N**	$\overline{X}$	**S.D.**	**Z**	**p**
Pretest	5	11.10	0.80	-3.422	0.001*
Postest	5	5.27	0.15		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ความแตกต่างของคุณภาพการนำส่ง ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คุณภาพการนำส่ง	N	$\overline{X}$	S.D.	Z	p
Pretest	5	1.27	0.06	-4.546	0.002*
Postest	5	1.95	0.01		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ความแตกต่างของการรับรู้ของชุมชน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การรับรู้ของชุมชน	N	$\overline{X}$	S.D.	Z	p
Pretest	5	142.60	5.33	-3.921	0.036*
Postest	5	279.60	12.03		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 ความแตกต่างของความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ	N	$\overline{X}$	S.D.	Z	p
Pretest	5	2.40	0.04	-3.408	0.021*
Postest	5	4.56	0.37		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำรูปแบบการพัฒนาไปใช้การดำเนินการการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉินในหน่วยงานของตนก็ปรากฏว่าได้ผลในระดับที่น่าพึงพอใจตามที่เสนอมาแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 5 แห่งยังมีผลการปฏิบัติงานที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะนำชื่อเสียงมาสู่ท้องถิ่นและจังหวัดกาฬสินธุ์แล้ว ยังเป็นสิ่งที่แสดงว่าปฏิบัติงานในการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉินมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งรางวัลและการยกย่องเชิดชูเกียรติที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 5 แห่งได้รับมีดังนี้

เทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 ในการนำเสนอผลงานทางวิชาการในประชุมอุบัติเหตุแห่งชาติ ครั้งที่ 4 ที่จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 20-24 พฤษภาคม 2553 และได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดโครงการป้องกันภัยทางถนน ซึ่งจัดโดยสภาอุตสาหกรรมแห่งชาติ โดยเข้ารับรางวัลจาก ฯพณฯ กำธน สินธวานนท์ องคมนตรี ที่อิมแพค เมืองทองธานี เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2553 และได้รับการยกย่องให้เป็นหน่วยงานที่มีผลการปฏิบัติงานยอดเยี่ยมเป็นแบบอย่างแก่หน่วยงานอื่นได้ (Best Practice) ของจังหวัดกาฬสินธุ์ และล่าสุดได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศในการนำเสนอผลงานวิชาการโครงการพัฒนานวัตกรรมบริการและเครือข่ายบริการปฐมภูมิปี 2553 นอกจากนี้จากการจัดทำเวทีประชาคมที่เทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ ยังทำให้เกิดการสร้างสรรค์นวัตกรรม “สารภัญญะ EMS 1669” ซึ่งเป็นบทประชาสัมพันธ์การให้บริการหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินของเทศบาลตำบลห้วยโพธิ์ ด้วยการใช้โทรศัพท์ Hotline สายตรง 1669 โดยปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้เสนอความคิด จัดทำบทสวดสารภัญญะ และฝึกซ้อมจนกระทั่งเกิดความชำนาญแล้วนำไปเผยแพร่ตามสถานที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะวัดเป็นประจำ จนทำให้ประชาชนที่ได้ฟังสามารถจดจำได้ อันนำไปสู่การได้รับรางวัลจากนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นดังกล่าว

ศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่1 ในการประกวดศูนย์รับแจ้งเหตุและสั่งการระดับประเทศ

เทศบาลตำบลลำพาน ได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวดหน่วยกู้ชีพและบริการการแพทย์ฉุกเฉินของเขต 12 กระทรวงสาธารณสุข

เทศบาลตำบลเชียงเครือ ได้รับรางวัลหน่วยกู้ชีพที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นระดับจังหวัด ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2553

เทศบาลตำบลไผ่ ได้รับรางวัลชนะเลิศในการแข่งขัน Rally EMS ของจังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2553 และได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของจังหวัดกาฬสินธุ์ไปร่วมแข่งขัน Rally EMS ของเขต 12

เทศบาลตำบลหลุบ ได้รับรางวัลชมเชยนวัตกรรมการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาไม้กระดานรองหลัง (Long spinal board) เพื่อนำมาใช้ในการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย และเป็นการลดต้นทุนในการจัดซื้ออุปกรณ์ช่วยชีวิต โดยราคาไม้กระดานรองหลังที่จัดจำหน่ายโดยผู้ผลิตในเชิงพาณิชย์ มีราคาอยู่ที่ชิ้นละประมาณ 25,000 บาท แต่ไม้กระดานรองหลังที่เป็นนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมานี้มีต้นทุนเพียงชิ้นละ 750 บาทเท่านั้น ทั้งนี้ ไม้กระดานรองหลังดังกล่าวผ่านการทดสอบและใช้งานจริงแล้วพบว่ามีประสิทธิภาพดีมาก สามารถรองรับน้ำหนักได้ถึง 150 กิโลกรัม ไม่หัก บิดงอ เสียรูปทรง และสามารถผ่านรังสีเอ็กซ์เรย์ได้ แต่แม้ว่าจะมีข้อจำกัดในแง่ของการไม่สามารถนำไปใช้ในน้ำได้ กระนั้นพื้นที่

จังหวัดกาฬสินธุ์ก็ไม่มีความเสี่ยงที่จะเกิดเหตุให้ต้องนำไม้กระดานรองหลังที่พัฒนาขึ้นไปใช้มากนัก

วิจารณ์ผลและสรุป

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ามีปัจจัยด้านการพัฒนาระบบงานและปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากรและทีมงาน ซึ่งปัจจัยทั้งสองมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามการทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างโดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation) จึงได้นำปัจจัยทั้ง 2 ปัจจัยมาอภิปรายได้ดังนี้

ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากรและทีมงาน มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอิสเตอร์และเบ็ตตี้ (Esther and Betty. 129-138) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้และพลังจูงใจในการทำงานได้ดี คือ การทำงานเป็นทีม การศึกษาของเอียนเน (Aheane. 2000 : 4) พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างพฤติกรรมการสร้างพลังจูงใจขององค์กรและพฤติกรรมการเป็นพลเมืองขององค์กรกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในระดับปฏิบัติงาน การศึกษาของคอร์น (Corn. 2002 : 6) ที่ศึกษาพบว่าประสิทธิผลของทีมเป็นตัวแปรที่อธิบายตัวแปรกระบวนการการวินิจฉัยกลุ่มได้ชัดกว่าคุณภาพการออกแบบงาน ซึ่งชี้ให้เห็นความสำคัญของบุคลากรและทีมงานในองค์กร การศึกษาของดูนเดอร์เดล (Dunderdale. 2002 : 98) ที่ศึกษาพบว่า ประสิทธิผลของบุคลากรและทีมงานที่เพิ่มมากขึ้นเกี่ยวข้องกับการวางแผนและกลยุทธ์การพัฒนาทีมงานในองค์กรอย่างต่อเนื่อง การศึกษาของแวนเดอร์เบิร์ก (Vanderberg. 2004 : 98) ที่ศึกษาพบว่า ประสิทธิผลขององค์กรมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านการส่งเสริมการปฏิบัติงาน ความยืดหยุ่น โอกาสที่ได้รับการฝึกอบรม รางวัลหรือค่าจ้างและความรู้

ผู้วิจัยเห็นว่าความสำคัญของโอกาสทางการศึกษาและการฝึกอบรมจะส่งผลให้บุคลากรสามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้ดี และมีความก้าวหน้าในหน้าที่ได้ก็ต่อเมื่อเขาได้รับการฝึกอบรมทักษะในการทำงานให้มีความเชี่ยวชาญสูงขึ้น มีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานมากขึ้น หรือมีคุณสมบัติ อื่น ๆ ที่สามารถทำให้กิจการประสบผลสำเร็จได้ ความก้าวหน้าในอาชีพถือว่าเป็นสิ่งที่พนักงานทุกคนต้องการและเป็นการเชื่อมโยงความหวังของบุคลากรไปสู่สถานภาพที่ดีกว่าในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนาของชีลและกรีนเลย์ (Schied and Greenley. 1997 : 403) ที่กล่าวว่า การเพิ่มศักยภาพของตนเองด้วยการศึกษาและฝึกอบรมทั้งทักษะการทำงานและการพัฒนาความคิดจะนำไปสู่ความรู้สึกมั่นคงในการประกอบอาชีพในอนาคต ผู้วิจัยเห็นว่าปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากรและทีมงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรและทีมงานมีความสำคัญมาก บุคลากรและทีมงานในที่นี้ เน้นที่ “ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เป็นสำคัญ เพราะผู้ปฏิบัติงานในหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นกลไกสำคัญที่ออกปฏิบัติการให้การ

ช่วยเหลือผู้ป่วยบาดเจ็บหรือฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุ และทำให้หน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินดำเนินงานต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ดังนั้น การพัฒนาบุคลากรที่จะส่งผลดีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องประกอบด้วย สภาวะความเป็นอยู่ของบุคลากรในองค์กร สภาวะสุขภาพของทีมงานหรือบุคลากรในองค์กร ความพึงพอใจในการทำงานในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเชน (Shen. 1997) ที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรโดยศึกษาในตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทีมงานและบุคลากร คือการรับรู้เกี่ยวกับทีมงาน (Perception of teamwork) ความพึงพอใจในการทำงานและความรู้ถึงโอกาสที่จะได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพ กับตัวแปรประสิทธิผลขององค์กร ผลการศึกษาสนับสนุนสมมติฐานความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรดังกล่าวข้างต้น

ทั้งนี้ ในหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินทั้ง 5 แห่งที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา สิ่งที่เหมือนกันในหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินดังกล่าว คือ ปฏิสัมพันธ์ภายในองค์กร ที่เป็นแบบไม่เป็นทางการ จะเห็นได้ว่าภายใต้ความสำเร็จในการดำเนินงานในหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินทั้ง 5 แห่ง มีสิ่งที่เหมือนกันที่ค่อนข้างชัดเจนคือความสัมพันธ์ของบุคลากรและทีมงานในองค์กรที่ยังคงเป็นแบบไม่เป็นทางการ มีปฏิสัมพันธ์กันที่ดี ความใกล้ชิด ความรู้จักคุ้นเคย ช่วยทำให้การประสานงานระหว่างงานต่าง ๆ ในองค์กรเป็นไปอย่างราบรื่น ช่วยลดความขัดแย้งต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างบุคลากรในทีมงาน สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยสนับสนุนให้หน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะพัฒนาให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ดีขึ้น ดังนั้น ความสัมพันธ์ที่ดีดังกล่าวจึงน่าจะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินได้เป็นอย่างดี

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือ สนับสนุนการให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ด้วยความเมตตาและยังเป็นตัวแบบเชิงวิชาการและเป็นอาจารย์ที่ดีแก่ผู้วิจัย คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สุขศรีงาม , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ สิงหเลิศ และขอกราบขอบพระคุณ นพ.พิสิทธิ์ เอื้อวงศ์กูล นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ นพ.สมคิด สุริยเลิศ ผู้อำนวยการโรงพำยาบาลกาฬสินธุ์ นางนวลจันทร์ พูลสมบัติ รองผู้อำนวยการด้านการพยาบาลโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ตลอดจน คณะผู้บริหาร และคณะเจ้าหน้าที่ในหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินของโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ หน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งที่ได้ให้คำปรึกษา พร้อมทั้งสนับสนุนและให้กำลังใจในทุกๆด้านจนทำให้การทำวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงโดยสมบูรณ์

บรรณานุกรม

ราชกิจจานุเบกษา พระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2551. URL http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2551/A/044/1.PDF สืบค้นเมื่อ 26/09/52

วิทยา ชาติบัญชาชัย และคณะ. **การจัดระบบบริการผู้ป่วยฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุ จังหวัดขอนแก่น.** ขอนแก่น : งานอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลขอนแก่น, 2544.

วีระพรรณ สุพรรณไชยมาตย์ และคณะ. **ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในประเทศไทย.**ขอนแก่น : ศูนย์วิจัยอุบัติเหตุและบาดเจ็บโรงพยาบาลขอนแก่น, 2548.

สำนักงานระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน กระทรวงสาธารณสุข. **หลักการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน 2551**. ขอนแก่น : หจก. ขอนแก่นการพิมพ์, 2551.

Ahearne, M.J. **An examination of the effects of leadership empowerment behaviors and organizational citizenship behavior on sale team performance.** Ph.D. Dissertation. Indiana : Indiana University, 2000.

Baker, R.H. Teacher quality and organizational effectiveness : Classroom-focused and system-involved teachers. **Dissertation Abstracts International-A** (Online). 61(05, 2001) : 1642. Available: Proquest UMI; Dissertation Abstract.

Corn, R.I. **Team Attribution : The Influences of Team Effectiveness and Design Quality on Group Diagnostic Processes.** Ph.D. Dissertation. Boston : Harvard University, 2000.

Dixon, M.A. The Relationship between human resource management and Organizational Effectiveness in non-profit sport organizations : A multi-level approach. **Dissertation Abstract International-A** (Online). 63(01, 2002) : 266. Available : Proquest UMI, Dissertation Abstracts.

Dunderdale, J.M. **Factors that contribute to team effectiveness**. Dissertation M.A. Montreal : Royal Roads University. (Online). Available : Dissertation Express : http://www.lib.umi.com/dexpress.login.

Esther, M. and Betty, A.Y. "Relationship between Organizational Climate and Empowerment of Nurse in Hong Kong" **Journal of Nursing Management**. 10(3, 2002) : 129 – 138.

Jokeskog, Karl G. and Sorbom, D. **Using LISREL for Structural Equation Modeling**. 2nd eds. California, Sage, 1998.

McKenna, M.K., Shelton, C.D., and Darling, J.R. "The impact of behavioral style assessment on organizational effectiveness : a call for action," **Leadership and Organizational Development Journals**. (Online). 23(6, 2002) : 314 – 322. URL http://www.emerald.com Searching on 23/07/52

Schield, T.L. and Greenley, J.R. "Evaluations of Organizational Effectiveness in Mental Health Programs," **Journal of health and social behavior**. 38(4, 1997) : 403.

Shen, C.Y. Information Technology and Federal employees' evaluation of Organizational Effectiveness," **Humanities & Social Science**. (Online). 58(4-A,1997) : 1450. URL http://www.csa.co.uk; Database; PsycINFO. Searching on 23/07/52

Vanderberg, C. "Organizational culture, person – culture fir, and turnover : a replication in the health care industry," **Journal of Organizational Behavior**. (Online). 20(2, 2004): 175-184. URL http://www.interscience.com Searching on 24/07/52

Yamane, T. **Statistic : An Introductory Analysis**. 3rd eds. Tokyo : Harper International Edition, 1973.